

Csorvás Város Ifjúságpolitikai Konceptiója

Bevezető

Az önkormányzatok tevékenységét helyi ifjúsági feladataikra vonatkozóan az alkotmány, az önkormányzati törvény és különböző európai dokumentumok rögzítik vagy írják körül. Ezek a következők:

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása a Magyar Köztársaság Alkotmánya, amely kimondja, hogy „A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit.” /1949. évi XX. tv. 16. §/ valamint „A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családjá, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges.” /1949. évi XX. tv. 67. § (1)/

Emellett számos ENSZ egyezmény (Gyermekek Jogairól Szóló Egyezmény, Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, valamint az oktatásban alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről Szóló Egyezmény) határoz meg olyan elveket és jogokat, amelyek érvényesüléséhez szükséges az önkormányzat támogatása is.

Az Európa Tanács 237. határozata -amely „Európai charta a fiatalok részvételéről a helyi közösségek és régiók életében” címmel 1992-ben jelent meg- a helyi önkormányzatok ifjúságpolitikájának alapelemeiként említi a szabadidős, társadalmi és kulturális tevékenységek támogatását, a foglalkoztatottság növelését és a munkanélküliség csökkentését, a lakásépítést és városfejlesztést, az oktatási és képzési lehetőségek mind szélesebb körű kiterjesztését, a szociális és egészségügyi megelőző politikát, a mindenki számára egyenlő esélyek megteremtését. „Ezen ágazati politika kivitelezése érdekében a helyi és regionális önkormányzatok vállalják, hogy optimalizálják azokat az intézményes feltételeket, amelyek szabályozzák a fiatalok részvételét a döntésekben és az azokról folytatott vitákban.” (Európa Tanács 237. határozata II./ 34.) Az Európa Tanács 2005. március 22-23-i ülésén elfogadásra került az ezen alapelveket összefoglaló Európai Ifjúsági Paktum.

Az önkormányzat ifjúságpolitikai tevékenységének közvetlen jogforrása az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról, amely az önkormányzatok feladatai között felsorolja az alábbiakat: „A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: ... az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; ... az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.” /1994. évi LXIII. tv. 3. § (1) szerint módosított 1990. évi LXV. tv. 8. § (1)/. „Az (1) bekezdésben foglalt feladatokban a települési önkormányzat maga határozza meg – a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.” /1990. évi LXV. tv. 8. § (2)/

Az alábbiakban Az ifjúsággal kapcsolatos egyes közfeladatokról szóló törvénytervezetből /2005/ az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi miniszter és az Igazságügy-miniszter által előterjesztett javaslatokat emeljük ki a helyi ifjúsági cselekvési tervre vonatkozóan:

Helyi ifjúsági cselekvési terv

19. §

A megyei és a fővárosi önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat

- a) amelynek a területén több mint ötezer állandó lakos él, vagy
- b) amely mellett helyi ifjúsági tanács működik

helyi ifjúsági cselekvési tervet (a továbbiakban: cselekvési terv) alkot.

20. §

(1) A cselekvési terv meghatározza

- a) az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket,
- b) az intézkedések határidejét, felelőseit, valamint a megvalósításban közreműködő intézményeket és szervezeteket,
- c) a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokat.

(2) A cselekvési tervben – az (1) bekezdés szerinti intézkedésekkel összefüggésben – az önkormányzat

- a) vizsgálja és értékeli a település vagy a megye ifjúságának társadalmi és gazdasági helyzetét, adottságait,
- b) bemutatja az önkormányzat által az ifjúság részére nyújtott ifjúsági, oktatási, egészségügyi, szociális, foglalkoztatási és közművelődési közszolgáltatásokat,
- c) bemutatja az önkormányzat ifjúsági civil kapcsolatainak rendszerét,
- d) meghatározza az ifjúsági szolgáltatások fejlesztésének céljait.

(3) Amennyiben a településen helyi ifjúsági tanács működik, a cselekvési terv meghatározza a helyi ifjúsági tanácsnak az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvételének kereteit.

21. §

(1) Az önkormányzat a cselekvési tervet kétéves időszakra, határozattal fogadja el.

(2) Az önkormányzat a cselekvési terv megalkotásának kötelezettségéről illetve szándékáról a helyi lakosságot, a helyi ifjúsági társadalmi szervezeteket, valamint – amennyiben a településen helyi ifjúsági tanács működik – a helyi ifjúsági tanácsot a helyben szokásos módon értesíti.

(3) A cselekvési terv tervezetével kapcsolatban – annak a képviselő-testület vagy a közgyűlés elé terjesztését megelőzően – az önkormányzat közmeghallgatást tart.

(4) Az önkormányzat a cselekvési terv tervezetét a helyi – megyei önkormányzat esetén a területi – ifjúsági szervezetekkel, valamint – amennyiben a településen helyi ifjúsági tanács működik – a helyi ifjúsági tanáccsal egyezteti.

22. §

(1) Az önkormányzat a cselekvési tervet két évenként felülvizsgálja.

(2) A felülvizsgálat keretében az önkormányzat áttekinti a cselekvési tervben meghatározott feladatok teljesítése érdekében megtett intézkedéseket, a feladatok megvalósulásának ütemét, valamint az esetleges elmaradásokat, azok indokát és a teljesülés érdekében szükséges további feltételeket.

(3) A cselekvési terv felülvizsgálatára egyebekben az elfogadására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(4) Az önkormányzat az elfogadott cselekvési tervet, illetve – amennyiben a településen helyi ifjúsági tanács működik – a helyi ifjúsági tanács ahhoz fűzött véleményét a helyi önkormányzat hivatalos lapjában, illetve a helyben szokásos módon közzéteszi.

23. §

A megyei önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat, amelynek a területén legalább ötezer állandó lakos él, ifjúsági ügyekkel foglalkozó bizottságot alakít.

A közeljövőben benyújtásra kerülő Ifjúsági Törvény ágazati jellegű törvény lesz. 2006-tól az önkormányzatok által vállalt ifjúsági feladatok ellátása normatív- illetve feladatfinanszírozású támogatásban részesül. A hozzájutás feltétele, hogy az azt igénylő önkormányzat rendelkezzen ifjúsági koncepcióval és konkrét cselekvési tervvel.

Eszerint a vállalható önkormányzati feladatok a következők:

- az ifjúság közéletben való részvételének előmozdítása és ennek intézményes működtetése,
- a közéleti ifjúsági ügyek koordinációja (ifjúsági referens illetve ifjúságsegítők alkalmazása),
- megfelelő ifjúsági közösségi tér kialakítása és működtetése,
- az ifjúsági információszolgáltatás rendszerének kialakítása és annak működtetése.

Az Ifjúsági Törvény szerint az ötezer és húszezer fő közötti lélekszámú településen biztosítani kell az ifjúsági közösségi teret és az ifjúsági információs pontot. E két feladat a már működő, és az önkormányzatok valamint a civil szervezetek által a jövőben létrehozandó intézményekbe, szolgáltatásokba integráltan is megvalósulhat.

A támogatások elnyerésének szempontjából alapvető fontosságú, hogy a település önkormányzata kidolgozza saját ifjúsági koncepcióját. A települési önkormányzat az ifjúsági feladatok ellátása szempontjából elsősorban szolgáltató, nem pedig közhatalom-gyakorló szerv. A fiatalokat - koruknak és döntéshozó képességüknek megfelelő módon - be kell vonni az őket érintő kérdések megvitatásába, a rájuk vonatkozó, velük kapcsolatos döntések meghozatalába. Az ifjúsági ügyek helyi önkormányzatokban való megjelenése: önálló bizottsági szinten, illetve más bizottságokhoz delegálva, vagy ifjúsági tanácsnok által képviselve. Részt vehet a testület ülésein (javaslattételi és véleményezési joggal) a települési gyermek- és ifjúsági önkormányzat képviselője.

Az ifjúság egy heterogén, speciális jellemzőkkel bíró réteg. Életminőségét a kor, az élethelyzet, a tanulás, a munkaerő-piaci részvétel, a családi háttér, a szakma megszerzésének lehetőségei is befolyásolják.

Ifjúságpolitikára azért van szükség, hogy a helyi ifjúság társadalommal szembeni igényei, szükségletei érvényesülhessenek.

Kiemelten fontosnak kell tekintenünk, hogy az ifjúsági és az ifjúságot segítő civil szervezetek megerősödjenek, rendszeres segítséget kapjanak mind az önkormányzattól, mind annak intézményeitől.

Az a feladatunk, hogy Csorvás olyan élhető település legyen, hogy az itt élők születésüktől kezdve magukénak érezhessék, otthonuk legyen, felelősek legyenek érte, a helyi ifjúságpolitika ugyanis a fiatalokra a jövő erőforrásaiként tekint.

A Konceptió alapelvei:

- Az Önkormányzat álláspontja értelmében az ifjúság új értékek hordozója, teremtője, jelentős erőforrás.
- Az Önkormányzat épít:
  - az önkormányzat jogi, anyagi és pénzügyi, szervezeti eszközeire, intézményeire, személyi és szakmai feltételeire;
  - az Általános Művelődési Központ és az Egyesített Szociális Intézmény együttműködésére;
  - a civil szervezetek együttműködésére;
  - a Konceptió megvalósítását támogató Ifjúsági Törvényre és tárcastratégiára /Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium valamint Igazságügy-minisztérium/ illetve költségvetési politikára.
- A Konceptiót az Önkormányzat két évenként felülvizsgálja.

A Konceptió fontosabb célterületei:

- szociális ellátás (családsegítés, gyermek- és családvédelem)
- egészségügyi ellátás (testi és lelki egészségvédelem, prevenció, gondozás, gyógyítás és kezelés)
- oktatás és képzés
- közösségi élet (szabadidő, kultúra, sport, közélet, egyesületi szerveződések)
- pályaválasztás, munkavállalás, lakáshoz jutás

Helyzetelemzés

Demográfiai adatok

Csorvás összlakossága a népszámláláskor (2001) 5761 fő, a 2005. január 1-i adatok szerint 5720 fő. Az elmúlt évben a születések száma 37, a halálozásoké 99 volt.

Az Ifjúsági Törvény értelmében a 0-30 év közötti gyermekek illetve fiatalok száma 2001-ben: 0-14 éves korú gyermek: 943 fő, 14-30 éves fiatal: 1107 fő. Településünkön a népszámláláskor tehát 2050 fiatal élt, vagyis Csorvás lakosságának 35,6 %-a.

Sajnos azonban a demográfiai adatok a lakónépesség lassú csökkenését mutatják, ugyanis évek óta magasabb a halálozások száma, mint az élveszületéseké. A településen található munkahelyek a fiatalabb, képzett korosztály számára nem minden esetben nyújtanak egzisztenciát, vonzó jövedelmet, így számolni kell elvándorlásukkal. A családszerkezet átalakulása is érzékelhető méreteket öltött, egyre több egyszülős, az egy gyermeket nevelő, valamint az egyszemélyes háztartás.

A tendencia ellenére figyelemre méltó, hogy az Ifjúsági Kon koncepcióhoz kapcsolódó kérdőíves felmérés szerint a válaszadó, nagykorú fiatalok közel húsz százaléka tervez a közeljövőben családalapítást és tizenkét százalékuk vállalna gyermeket öt éven belül.

Egészségügyi helyzet

A lakosság egészségi állapotának romlása országos tendencia. A fiatal népesség fő betegségcsoportjai a következők: légzőszervi megbetegedések, allergia, elhízás, mentális zavarok, cukorbetegség, magas vérnyomás. A kiváltó okok között a helytelen életmód és táplálkozás, a mozgáshiány, a stressz valamint az időszakonkénti magas pollenkoncentráció szerepelnek a legelőkelőbb helyeken. Ezek a betegségek nagyrészt megelőzhetők integrált prevencióval szemlélettel.

Csorváson az egészségügyi alapellátást három felnőttet ellátó házi orvos, egy gyermek szakorvos, kettő fogszakorvos és a védőnői szolgálat biztosítja, akik ellátják az iskola-egészségügyi feladatokat is. A védőnők aktívan részt vesznek az óvodai és iskolai egészségügyi szűrővizsgálatokban, ezenkívül felvilágosító, tanácsadó munkát is ellátnak.

A csorvási ifjúsági koncepciót előkészítő kutatás szerint a válaszadók 54%-ának családjában dohányoznak és a családok közel 15%-ában gyakran fogyasztanak alkoholt. A válaszadó fiatalok közül azonban mindössze egy fő fogyaszt rendszeresen alkoholt és „csak” 12%-uk dohányzik rendszeresen. Az egészséget súlyosan károsító kábítószerekkel kapcsolatos kérdések szerint a válaszadó fiatalok 39%-ának baráti körében élnek különböző drogokkal, közülük azonban csak 3-an próbálták ki a kábítószerrel, többnyire 16 és 19 éves koruk között. Az egészség azonban minden megkérdézett számára fontos, ezért hajlandó is tenni valamit, ami megmutatkozik a helyi sportrendezvények kedveltségében.

Gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer

Csorvás Város Önkormányzatának gyermekvédelmi feladatait az 1997. évi XXXI. tv. szabályozza. Ezen feladatok egyrészt hatóságiak, másrészt szolgáltató jellegűek (pénzbeni, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások): a pénzbeli ellátások közül az önkormányzat gyámhatósága rendszeres gyermekvédelmi támogatást /2004-ben havonta átlagosan 403 gyermek részesült ebben/ -ezen belül térítési díjkezdvezményt- és rendkívüli gyermekvédelmi támogatást /2004-ben 7 gyermeknek/ nyújt, a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések közül pedig a védelembe vételt alkalmazza, ami 2004-ben 7 családban élő 19 gyermeknél vált szükségessé.

Csorváson a gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer másik pillére az Egyesített Szociális Intézmény keretein belül valósul meg. Itt a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatban két családgondozó és egy szociális asszisztens látja el a veszélyeztetett gyermekek gondozását. E szolgálat feladata a településen élő valamennyi gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, valamint az utógondozás. A Szolgálat az iskola gyermekvédelmi feladatait is ellátja. Heti egy alkalommal pszichológus segítségét vehetik igénybe a rászorulóknak.

A gyermekek veszélyeztetettségének csökkentése érdekében észlelő- és jelzőrendszer működik, melyet az óvodával, az iskolával, a védőnővel, az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelősével, a rendőrséggel valamint a polgárőrséggel kialakított együttműködés alapoz meg.

A gyermekekről való napközbeni gondoskodást a teljes körű ellátást nyújtó óvodák, az iskoláskorúak számára pedig a napközi ellátás és a napközbeni étkeztetés biztosítják. Ezek mellett autistákat befogadó otthon és a Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete által létrehozott mozgássérülteket ellátó „Csillagház” lakóotthon működik Csorváson.

Csorvás önkormányzata szociálpolitikájában kiemelt figyelmet fordít a jól tanuló, de hátrányos helyzetű, csorvási lakóhelyű, felsőoktatásban részt vevő hallgatók támogatására: a Bursa Hungarica ösztöndíjat a 2003/2004-es tanévben 29-en, a 2004/2005-ös tanévben pedig 25-en kapták meg.

Alapfokú oktatás és nevelés

1971-ben a nagyközség tanácsa létrehozta az Általános Művelődési Központot. Ez teret biztosított a sokoldalú személyiségfejlesztésnek, az egymásra épülő képzési folyamatoknak és lehetővé tette a szellemi kapacitás jobb kihasználását. Csorváson ez az integrált irányítási forma máig fennmaradt. Tartalmilag gazdagodva, a hatályos jogszabályi keretekhez igazodva, az ÁMK jó szakmai eredményeket ér el, melyet megyei és országos szinten is elismernek.

Az Általános Művelődési Központ részintézményei:

Napközi Otthonos Óvoda
Általános Iskola
Általános Iskolai Napközi Otthon
Alapfokú Művészeti Iskola
Bartók Béla Iskolai és Közművelődési Könyvtár
Művelődési és Ifjúsági Ház

Napközi Otthonos Óvoda

Jelenleg 2 épületben 6 óvodai csoport működik 190 férőhellyel.

I.sz. Óvoda

Méreteinél fogva kényelmes helyet biztosít az itt elhelyezett 2 óvodai csoportnak. Játszószerekkel felszerelt, parkosított, szép fákkal díszített udvara megfelelő teret biztosít a foglalkozásokhoz. A pedagógiai program kiemelt része a környezeti nevelés.

II. sz. Óvoda

1983-ban épült 40 férőhelyes bölcsődének és 1993-ban került átalakításra az épület öt óvodai csoport elhelyezésére. Jó állapotú, korszerűen berendezett, a nevelési elveknek megfelelő körülményeket teremt. Nagy udvara kielégíti a gyermekek mozgásigényét. A pedagógiai programban itt is a környezettudatos magatartás kialakítása szerepel a középpontban.

ÓVODÁK	1990	1995	1999	2005
Óvodák száma	3	3	2	2
Óvodai férőhelyek száma	210	235	190	190
Beíratott gyermekek száma	224	222	190	166
Óvodai csoportok száma	9	10	8	6
Óvodapedagógusok száma	12	12	12	12

Általános Iskola

Az általános iskolai oktatás jelenleg három épületben történik. Közülük egyik helyet ad a speciális (gyógypedagógiai) tagozatnak is.

Az iskolában napközi és tanulószoba működik. A hozzátartozó tornacsarnok kiváló feltételeket biztosít az iskolai és iskolán kívüli testnevelésnek, beleértve a gyógytestnevelést is.

Csorvás Város Ifjúságpolitikai Kon koncepciója

A szakos pedagógus ellátottság 100%-os. Matematika és informatika tantárgyakból emelt szintű oktatás folyik.

Az iskola képzett logopédussal is rendelkezik, aki a környező települések ellátásában is segítséget nyújt.

Az Orosházi Többcélú Kistérségi Társulás keretén belül előkészítés alatt van a szomszédos Gerendás településről a felső tagozatos tanulók átjárása a csorvási iskolába (44 fő).

<u>TANULÓK</u>	1990	1995	1999	2005
Alsó tagozatos tanulók száma	304	288	250	202
Felső tagozatos tanulók száma	293	268	275	234
Speciális oktatásban részesülő tanulók száma	22	20	23	15
Tanulók összlétszáma	619	579	548	451
Ebből bejáró tanuló	-	4	1	11
Bejárók aránya %	-	0,7	0,2	2,4
Pedagógusok száma fő	41	43	38	39
Tantermek száma db	25	27	22	24

A település kiemelkedő színvonalú alapfokú oktatásából eredően jelentős a továbbtanulók száma is.

Az alábbi ábra a csorvási 7 évesnél idősebb népesség legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlását mutatja a népszámlálási adatok alapján:

Végzettség	1990		2001		2003	
	fő	%	fő	%	fő	%
Általános Iskola						
8 osztály alatt	2143	38,2	1265	23,5	1302	23,7
8 osztály	2036	36,3	1856	34,4	1842	33,6
Középiskola						
érettségi nélkül	731	13,0	1271	23,6	1271	23,1
érettségivel	546	9,7	767	14,2	790	14,4
Egyetem, főiskola						
oklevél nélkül	-	-	37	0,7	37	0,7
oklevéllel	159	2,8	192	3,6	245	4,5

Alapfokú Művészeti Iskola

Az Alapfokú Művészeti Iskola 1994-ben kezdte meg tevékenységét.

Művészetoktatási tevékenységi területeik 11 tanszakon:

- Zeneoktatás (zongora, fafúvós, rézfúvós, ütős, népzenei)
- Mozgásművészet (tánc, modern tánc, mazsorett)
- Képzőművészet (rajz, festészet, tárgykészítés)

A művészeti iskolába a környező településekről is járnak tanulók. (Telekgerendás, Gerendás)

Az iskola tanulóira épül az Ifjúsági Fúvószenekar és a Mazsorett Csoport. Az Ifjúsági Fúvószenekar koncertzenekar kategóriában arany fokozatú minősítéssel rendelkezik, a mazsorett csoport pedig Szlovéniában az Európa Bajnokságon bronzérmert szerzett. A Művészeti Iskola tanulói a település rendezvényeinek rendszeres szereplői, többször mérették meg magukat külföldön is (Németország, Olaszország, Szlovákia, Szerbia–Montenegró). Minden második évben a Művészeti Iskola szervezésében kerül megrendezésre a Nemzetközi Fúvószenekari és Mazsorett verseny.

Alapfokú Művészeti Iskola	1990	1995	2000	2005
Tanulók száma	-	193	203	186
Bejáró tanulók száma	-	12	35	45
Bejárók aránya %	-	6,2	17,2	24,1

iskola	tanuló	bejárók		pedagógus	tanterem
		fő	%		
Általános Iskola	494	9	1,8	39	24
Alapfokú Művészeti Iskola	185	27	14,6	Főállású: 6 Óraadó: 6	9

Művelődési és Ifjúsági Ház

1963-ban avatták fel a Művelődési Házat, amelyben színházterem (mozi), könyvtár és egy klubszoba kapott helyet. 1972-ben egy új szárnyal bővült, azóta Művelődési és Ifjúsági Házként működik.

Az épület átalakításra és felújításra került. Jelenleg egy korszerűen kialakított színházterem öltözőkkel, egy multifunkcionális aula, két klubhelyiség és egy galéria (kiállítóhely) szolgálja a közművelődést. Szervezetileg hozzá tartozik a külön épületben elhelyezett Ifjúsági Klub.

Csorvás Város Ifjúságpolitikai Konceptiója

MŰVELŐDÉSI HÁZ	DB	ALAPTERÜLET	FÉRŐHELY
Nagyterem	1	280 m ²	300 fő
Klubhelyiségek	2	80 m ²	80 fő
Kiállítóhely	1	130 m ²	120 fő

Közösségi Ház

A több célú nagyterem, a négy iroda és a klubszoba széleskörű igények kielégítésére alkalmas, a település rendezvényeinek lebonyolítására használják.

KÖZÖSSÉGI HÁZ	DB	ALAPTERÜLET	FÉRŐHELY
Nagyterem	1	150 m ²	100 fő
Klubszoba	1	25 m ²	30 fő
Ifjúsági Klub	1	150 m ²	80 fő

Iskolai és Közművelődési Könyvtár

Az olvasóköri hagyományait folytatva, a település különböző pontjain elhelyezve Csorváson mindig működött könyvtár, amely ízlést formált, kulturális igényt elégített ki, de ébresztette is a művelődéshez kapcsolódó igényeket. 1963-ban 51 m²-en, majd bővítés után 136 m²-en végleges elhelyezést nyert a könyvtár, amely ma már több mint 500 m²-en elhelyezett 29335 kötetel várja az olvasókat. Ma a könyvtár információs bázis. Teljes anyaga számítógépen van feldolgozva, korszerű nyilvántartási rend szerint, ezenkívül 10 számítógépen ingyenes Internet elérhetőséget biztosítanak. 28 egységet tartalmazó zenei részlege nyelvi labornak is használható. EU sarokkal rendelkezik, amely a szükséges információt mindenki számára biztosítja.

Könyvtár	1990	1993	1996	2000	2002
Beiratkozott gyermekek száma	456	539	575	588	552
Beiratkozott felnőttek száma	300	319	293	364	395
Beiratkozottak száma összesen	756	858	868	952	949
Éves forgalom	10141	17224	21202	20084	26406
Kötetek száma	16810	24866	27107	28487	29335

Pályaválasztás, munkavállalás, munkanélküliség

Az általános iskola kiválasztását elsősorban a lakóhely határozza meg. Az általános iskolai pályaválasztás illetve középiskola-választás nagyrészt az iskolai ajánlásokon múlik, mely alapvetően a tanulmányi teljesítményen alapul, figyelembe véve a diákok egyéb jellemzőit, ambícióit, családi helyzetét és a környék munkaerőpiaci helyzetét.

Különösen nehéz a tanulóiraikat befejező és munkát kereső pályakezdő fiatalok helyzete, hiszen számukra a munka világába való bekerülés jelenti a legnagyobb problémát. Bár korszerű ismeretekkel rendelkeznek, rugalmasak, könnyen alkalmazkodnak, de nincs munkatapasztalatuk, ebből következően hátrányosabb helyzetben vannak az állásokért folytatott versenyben.

A Békés Megyei Munkaügyi Központ adatai szerint 2004. decemberében a munkavállaló körű népesség 3604 fő volt, 2005. júniusában 3608 fő. A 18-30 éves korű regisztrált munkanélküliek száma 2004. decemberében 72 fő volt, ugyanez 2005. júniusában 89 fő. A csorvási fiatalok közül 2005. júniusában 37-en pályakezdő munkanélküliek, ők szakközépiskolát, technikumot, gimnáziumot, 8 általános iskolai osztályt vagy ennél kevesebbet, illetőleg szakmunkásképzőt végeztek. A 37 álláskereső fiatalból egy fő főiskolát végzett.

Lakáspolitikai

Csorvás lakáspolitikája az elmúlt években a hasonló adottságú, 5000 fő körű lélekszámú települések helyzetét mutatta, amelyet a többségében lakott, felújításra szoruló, magántulajdonú családi házak és kisszámú lakásállomány jellemez. Az utóbbi években az új otthonok építése visszaesett, helyette a bővítés, korszerűsítés került előtérbe. Ezáltal növekedett az összkomfortos lakások aránya (27,8 %-ról 39,4 %-ra). Ezen a helyzeten nagymértékben változtatott a település önkormányzata által a közelmúltban befejezett építkezés, a Fecskeház, amely 16 garzonlakásból áll, és a helyben letelepedni szándékozó, dolgozó vagy felsőoktatásban részt vevő, lakáscélú előtakarékossgal rendelkező fiatal párok önálló életkezdését támogatja. Azokat a fiatalokat, akik helyben lakást vásárolnak, az önkormányzat maximum félmillió forint kamatmentes hitellel segíti otthonteremtésükben.

Sport

Csorvás sportélete gazdag múltra tekint vissza. A település lakói 80 esztendővel ezelőtt alakították meg a Csorvási Sport Klubot (CSSK), amely ma is tevékenykedik. A labdarúgók a megyei I. osztályban, a női kézi-labdázók az NB II-ben, a férfi kézilabdázók a megyei I. osztályban, a sakkozók a megyei I. osztályban, a karatésok pedig egyéni versenyeken indulnak. Ugyanitt tervszerű utánpótlás-nevelés folyik. A különböző korosztályos labdarúgó és kézilabdázó csapatokban a szomszédos településekről is sok fiatal versenyez. A sportolás feltételrendszerét az önkormányzat a támogatók segítségével igyekszik megteremteni. A tömegsportot az

önkormányzat a civil szervezetekkel együtt szervezi. A programok népszerűek: Téli kupa, Mikulás kupa, Fut a Csorvás stb... .

A Csorváson megrendezésre kerülő sporteseményeknek az alábbi helyszínek adnak otthont:

Sporttelep

Két versenyzésre alkalmas labdarúgó pályával és egy kispályával rendelkezik. A központi pálya talaja a megye legjobb játékterévé avatja a „stadiont”, az edzőpálya világítással van ellátva, az öt öltöző jó körülményeket biztosít a versenyekhez. A lelátón 350 fő szurkolhat.

Tornacsarnok

A település tornacsarnoka 1980-ban épült 700 m² játéktérrel és 200 főt befogadó lelátóval. Jelenleg az iskolai testnevelésnek, a versenysportnak és azoknak a polgároknak ad otthont, akik a szabadidejüket sporttal kívánják eltölteni. Felszereltsége korszerű. Igénybevétele rendkívül nagy, késő estig és hétvégeken is maximálisan kihasznált.

Kis tornaterem

E terem az iskola gyógytestnevelés foglalkozásainak helyszínéül alakította ki. Az itt nyújtott szolgáltatást más településről is igénybe veszik, mivel célszerű felszereléssel rendelkezik. Ez a terem ad helyet néhány alsó tagozatos osztály testnevelés órájának is.

Sportudvar

Aszfalt burkolattal ellátott korszerűen kialakított játéktér, amely alkalmas kézilabda mérkőzések és kispályás labdarúgó mérkőzések lebonyolítására. A játéktérhez megfelelő öltözők és szociális létesítmények kapcsolódnak. Iskolai testnevelési órák mellett felnőtt szabadidő sport céljaira is használják.

Az Ifjúsági Kon koncepciót előkészítő kutatás adatai szerint a helyi fiatalok közül többen hetente többször is sportolnak, ők előnyben részesítik a kerékpározást, a labdarúgást, a futást, a táncot és a kézilabdát, a válaszadók többsége azonban ritkábban végez testmozgást, ők hetente, esetleg havonta edzenek. Népszerű mozgáslehetőségek még az aerobic, a torna és az úszás, bár ez utóbbit jelenleg csak a környező strandokon, uszodákban tudják gyakorolni. A településen élő fiatalok mind nagyobb hányada ismeri fel a rendszeres testmozgás nyújtotta előnyöket, a kérdőíves felmérésből szerzett információk szerint egyre több gyermek sportol Csorváson.

Bűnözés- az ifjúsági bűnelkövetés jellemzői

Csorvás Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a 63/1999.(VI.30.)KT határozatával elfogadta a nagyközség bűnmegelőzési programját. A Képviselő-testület a program elfogadásakor döntött arról is, hogy – a társadalmi kontroll biztosítása, a folyamatos, operatív bűnmegelőzési tevékenység koordinálása érdekében – Bűnmegelőzési Tanácsadó Testület létrehozását kezdeményezi az önkormányzat, a rendőrség, a polgárőrség, az önkormányzat intézményei, a település érintett civil szervezetei és a településnek az e Testület munkájához csatlakozni kívánó polgárai részvételével.

A bűncselekmények sajátosságait tekintve megállapítható, hogy az ifjúsági bűnelkövetésnek tipikus formái vannak: elsősorban a rongálás, a kortársak sérelmére elkövetett bántalmazás és a kisebb értékű bolti lopás a jellemző.

A település közbiztonsága, a közterületek rendje jónak mondható, a lakosság nyugalmát jelentősen zavaró jogsértések elkövetése nem jellemző.

A veszélyeztetett korosztály esetében felmerült a drogok jelenléte településünkön, azonban mint bűncselekmény-kiváltó tényező nem ismert. A környékbeli városok széleskörű szórakozási lehetőséget nyújtó rendezvényein a fiatalok számára alkalom adódik a kábítószeres számos fajtájához való hozzájutásra.

Kérdőíves vizsgálatunk alapján megállapítható, hogy a válaszadók közel 39%-a előtt nem ismeretlen a drog, hiszen barátaik, ismerőseik között vannak, akik élnek vele. Sajnos kevéssé adhat okot a fellelegzésre, hogy a válaszadó drogkipróbálók mindössze hárman vannak, és ők is csak nagykorúságuk küszöbén használták a szert. Csorvás kábítószerrel való fertőzöttsége ezek alapján az országos átlag alatt marad.

Nemzetközi ifjúsági kapcsolatok

A gyermekeknek, de különösen az ifjúsági korosztálynak rendkívül nagy az igénye az utazásra, a más kultúrákkal való megismerkedésre. A technikai lehetőségek, az Internet, a számtalan televíziós csatorna megkönnyíti a nyelvek (elsősorban az angol) tanulását. Ennek ellenére a nyelvtudás hiánya még mindig gond, amely nemcsak a nemzetközi kapcsolatteremtést nehezíti meg, hanem sok esetben a továbbtanulást, a munkavállalást is.

A kérdőívünkre érkezett válaszok között sok fiatal komoly nyelvtanulási hajlandóságát jelző adatok érkeztek. A válaszadók közül számosan angol nyelvet, sokan németet tanulnak ill. tanultak, mindezek mellett előfordul az orosz, az olasz és a japán nyelv iránti érdeklődés is. A válaszadók többsége kitartóan tanulja az idegen nyelvet a nyelvvizsgáig, sokan vannak azonban, akik sem nyelvet tanulni sem a több évig tanult nyelvből nyelvvizsgázni nem kívánnak.

Csorvás testvértelepülései a felvidéki Diószeg /Szlovákia/, az erdélyi Uzon /Románia/ és a vajdasági Zenta-Felsőhegy /Szerbia-Montenegró/. Testvértelepüléseink fiatalokból álló közösségeivel az együttműködés kiváló, civil szervezeteink és az önkormányzat delegációi rendszeresen látogatják egymást. Célunk, hogy a testvértelepülések fiataljai szorosabb kapcsolatot létesítve segítsék egymás munkáját, együttműködésük hasznos és tartalmas legyen és továbbépíthessék az Európai Unió ifjúsági kapcsolatokat.

Ifjúság és közélet

A fiatalok természetes igénye, életkori sajátossága, hogy saját korosztályával, különböző közösségi formákban töltsék szabadidejét.

Az érdeklődési körre, hobbiira, művészeti tevékenységre vagy sportra épülő tevékenységek a fiatalok közösségi magatartásának kialakulását és megerősödését ösztönzik.

A csorvási fiatalok önszerveződését, közösségi részvételét az alábbi civil szervezetek biztosítják a településen:

Önkéntes Tűzoltó Egyesület

A település legrégebbi önszerveződő közössége, 1903. óta tevékenykedik a településen. Fő feladata a tűzoltás és tűzmegeelőzés. A helyi és a környező településekről érkező fiatalok körében rendkívüli népszerűségnek örvend utánpótlás nevelő egysége.

Csorvási Polgár- és Vagyonvédelmi Egyesület

1990 óta dolgozik, feladata a közbiztonság- és a közrend védelme. A helyi fiatalok közül egyre többen válnak a polgárőrség tagjává. Szorosan együttműködnek az illetékes –szintén a fiatal korosztályhoz tartozó- rendőrséggel. A településen működő Bűnmegeelőzési Tanács munkáját is segítik.

Csorvás Megújulásáért Egyesület

2002-ben alakult egyesület fő céljai: kulturális, sport és szabadidős programok szervezése, környezetvédelem. Ifjú tagjai tevékenyen vesznek részt lakóhelyünk szépítésében.

Nefelejcs Népzenei Egyesület

Az Egyesület 1996-ban alakult, gyermek és ifjúsági citerazenekart, valamint énekkart működtet. Célja a hagyományőrzés és ápolás, a népzenei kultúra terjesztése, versenyeken való szereplések.

Együtt az Egészségünkért Egyesület

2003. évben létrehozott civil szerveződés, a települési Egészségtervben meghatározott célkitűzések megvalósítására. Célja az egészséges életmód-, életminőség fejlesztése, a természet védelme, a környezeti ártalmak csökkentése. Az Egyesület csatlakozott a Dél-alföldi Régió Települési Egészségterv Egyesülethez.

Csorvási Fúvósokért- és Majorettekért Alapítvány

Az alapítványt 1994-ben hozták létre a fiatalok fúvószekarának és majoretta csoportjának támogatására, működési feltételeinek segítésére. A zenekar kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, gyakran tesz eleget külföldi meghívásoknak is.

Csorvási Gyermekért Közalapítvány

2001-ben létrehozott alapítvány. Az alapítvány célja Csorvás Nagyközség Önkormányzata Általános Művelődési Központja intézményegységeiben a nevelési- oktatási feladatok ellátása tárgyi és személyi feltételei javítása, a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltésére programok szervezése.

„Kalán néni pihenőkertje” Erdei Iskola Közhasznú Autista Alapítvány

Az alapítvány 1993-ban jött létre fogyatékkal élő fiatalok segítésére, családjuk támogatására. Az alapítvány tevékenysége ma már kiterjed egy lakóotthon és foglalkoztató működtetésére is.

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesületének Csorvási Csoportja

1992-ben alakult a csorvási csoport a település mozgáskorlátozott személyeinek érdekvédelmére, kulturális programok szervezésére. Az egyesület különös gondot fordít a helyi mozgáskorlátozott fiatalokkal való együttműködésre.

Csorvási Sport Klub

1921. óta végzi tevékenységét az egyesület. Labdarúgó, kézilabda, karate, sakk szakosztályaiban versenysport folyik.

Csorvási Gazdák METÉSZ Horgászegyesülete

1989-ben alakult egyesület. A termelőszövetkezet homokbánya tavának horgászati célú hasznosítását végzik. Tagjaik között nagy számban találunk fiatalokat, akik tevékenységükkel önálló egységet alkotnak.

A kérdőívre adott válaszok alapján elmondható, hogy a település fiataljai közül számosan kötődnek valamely civil szervezethez, akár családjuk, barátaik, vagy hobbiszintű tevékenységeik révén is. A válaszadók a helyi környezetvédelmi- valamint a szabadidős- és sportszervezeteket részesítik előnyben.

A fiatalok Csorváshoz való viszonya

A település Ifjúságpolitikai Konceptiójához kötődő kérdőíves vizsgálat adatai szerint az itteni fiatalok elképzelésekkel, konkrét tervekkel rendelkeznek a jövőre nézve, és többségük itt, Csorváson kívánja megvalósítani azokat. A megkérdezett fiatalok között akadnak, akik saját lakást vásárolnának a későbbiekben, mások felújítanák a régit, akadnak, akik vállalkozást indítanának településünkön. Számottevő a családalapítást, gyermekvállalást tervezők száma, a fiatalabbak pedig tanulási, szakmaszerzési, utazási kedvükről számoltak be. Mindezek megvalósulási esélyét derülátóan értékelik, többségük elégedett azzal, ahogyan most él.

Operatív program

A települési önkormányzati ifjúságpolitika egy komplex rendszer, amely csak a különböző ágazatok, intézmények, szakmák együttműködésével lehet sikeres.

A helyi ifjúságpolitikának a fiatalokra kell alapoznia, és a rendelkezésre álló forrásokat, intézményeket úgy kell felhasználnia és működtetnie, hogy a fiatalok felkészülhessenek a jövő változásaira, ezáltal felelős magyar és európai állampolgárokká váljanak. Mindezen célok elérése érdekében az önkormányzatnak az ifjúságpolitikai koncepcióhoz illeszkedő operatív programot /cselekvési tervet/ kell kidolgoznia, melyet a Képviselőtestület két évente felülvizsgál.

Hosszú távú célok, feladatok

1. Helyben és a közeli településeken a munkahelyteremtés elősegítése, mely a csorvási, jól képzett fiatal felnőttek megtartására irányul.
2. A fiatalok számára kedvező lakásfeltételek fenntartása a településen, a jelenlegi támogatási rendszer megőrzésével.
3. Az Általános Művelődési Központ szervezeti, intézményi és személyi ellátottságának megőrzése -esetleg fejlesztése-, valamint az alapfokú oktatás és nevelés jelenlegi színvonalának biztosítása.
4. Az ifjúsági korosztály eddigi művelődési és szórakozási lehetőségeinek fenntartása, újabb projektekben, rendezvényeken való együttműködés a fiatalok csoportjaival.
5. Az egészségügyi helyzet szinten tartása, valamint szisztematikus, fiatal koruktól kezdődő alkohol- és drogvizsgálat az ifjúság körében.
6. A sportolási és hasznos szabadidő-eltöltési lehetőségek megtartása, az esetleges fejlesztésben a helyi fiatalokkal való együttműködés.

Középtávú célok, feladatok

Munkahelyteremtés

Egy település megtartó erejének a legfontosabb eleme a munkahelyek létesítése, melynek elősegítése az önkormányzat egyik legnehezebb feladata. Fontos a már meglévő vállalkozások megtartása, de az újak beindításához is meg kell teremteni a feltételeket. Minden pályázati lehetőséget ki kell használni ennek

érdekében. Az önkormányzat feladata, hogy segítse a vállalkozások létrejöttét, idetelepülését, annak érdekében, hogy minél több fiatal dolgozhasson és családot alapíthasson Csorváson.

A munkanélküliség visszaszorításának érdekében segíteni kell az ifjúságot a helyes pályaaorientációban, kitartásra és ambícióra történő neveléssel.

Lakáshelyzet

Az első lakáshoz jutó fiatalok támogatása jól működik Csorváson. Fontos ennek a szolgáltatásnak a megtartása és a támogatás összegének rendszeres felülvizsgálata.

Egészségmegőrzés

A fiatalok életmódjának egészségesebbé válásához meg kell őrizni az egészségügyi alapellátás jelenlegi színvonalát, nagyobb súlyt kell fektetni az egészségmegőrző és megelőző programokra. Rendszeresen fel kell mérni a fiatalok alkohol- és drogvészélyeztetettségi helyzetét, melynek ismeretében intézkedési tervet kell kidolgozni.

Közművelődés

Fontos feladat az ifjúság művelődés iránti igényeinek, folyamatainak feltárása, fejlesztése. A szabadidő hasznos eltöltéséhez továbbra is lehetőséget kell biztosítani a művészeti közösségek fenntartásával és szakmai háttér biztosításával. Az ifjúság érdeklődésének megfelelő klubok, tanfolyamok működéséhez, szervezéséhez megfelelő lehetőséget kell biztosítani az Általános Művelődési Központ intézményeiben. A közművelődés intézménye segítse elő a fiatalok igényeihez, életkori sajátosságához igazodó színházi, komoly- és könnyűzenei programok szervezését.

Meg kell ismertetni a fiatalokkal a helyi társadalom értékeit, hagyományait és az európai kultúrában elfoglalt helyünket. Törekedni kell arra, hogy bevonjuk a fiatalokat a városi rendezvények programjainak megvalósításába.

Célunk, hogy az itt felnövekvő nemzedék a kultúrán keresztül is kötődjön lakóhelyéhez, a művelődés és szórakozás lehetőségei pedig segítsék felnőtté válásukat, emberi kiteljesedésüket.

Rövid távú célok, feladatok

Közösségfejlesztés

Az ifjúság legyen jelen képviselői által és működjön közre az őket érintő döntések előkészítésében, kapcsolódjon be a képviselőtestület munkájába.

Az önkormányzat bizottságaiban tevékenykedő fiatal tag munkájának támogatása elemi fontosságú feladat, hiszen általuk a felnövekvő generációk igényei hitelt érdemlően fogalmazódnak meg. Kiemelten támogatandó továbbá Csorvás Város Önkormányzatának Ifjúsági és Sport Bizottsága, melyben megfelelő képzettséggel, hozzáértéssel, a nehézségekben való kitartással rendelkező ambiciózus szakemberek munkálkodnak.

Az ifjúságpolitikai koncepcióban foglalt feladatok koordinálásához, szervezéséhez és a végrehajtásban való közreműködéshez egyaránt nélkülözhetetlen az önkormányzat képviselőtestületében, bizottságaiban és a fiatalokkal foglalkozó ágazatokban az elhivatott szakemberek jelenléte.

A koncepcióban foglalt feladatok megvalósítása csak a fiatalok aktív közreműködésével érhető el. Szükséges, hogy fiataljaink bekapcsolódjanak Csorvás közéletébe, annak érdekében, hogy önmaguk helyzetén javítani tudjanak.

A település ifjúságpolitikai szempontból vállalható feladatai közül a közösségi tér kialakításának eleget tettünk és fenntartását, hasznos programokkal való megtöltését a jövőben is elősegítjük. Ennek végrehajtásában számítunk a településen működő civil szervezetekre, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek érdekképviselőire is, akik az önkormányzat képviselőtestületével és szerveivel együttműködve, a rendelkezésre álló pályázati forrásokat kiaknázva hajtják végre programjukat az ifjúság érdekeit szem előtt tartva.

Fontos, hogy a ma fiatalságát hozzásegítsük a rájuk váró feladatok megoldásához, ehhez azonban a képviselőtestület, a bizottságok, és intézményeink összehangolt tevékenysége szükséges.